

MAPA PUTA ISPUNJENJA ZAVRŠNIH MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U PREGOVARAČKOM POGLAVLJU 15 – ENERGETIKA

1. OPŠTE INFORMACIJE O POGLAVLJU

Energetika je jedna od najznačajnijih oblasti djelovanja Evropske unije, pa je shodno tome i upravljanje energetske sektora posebno važna oblast djelovanja njenih institucija. Države članice kontinuirano unapređuju energetska tržišta i uvećavaju stepen integracije, a u skladu sa tim primjenjuju sve naprednije tehnologije.

Usklađivanje crnogorskog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU u ovom poglavlju potpomognuto je članstvom Crne Gore u Energetskoj zajednici, jer pravni okvir Sporazuma o formiranju Energetske zajednice čini, pored ostalog, pravna tekovina Evropske unije koja se odnosi na električnu energiju, gas, obnovljive izvore energije, strateške rezerve naftnih derivata, energetske efikasnosti i zaštitu životne sredine. U skladu sa ciljevima EU u ovoj oblasti, Crna Gora je postavila prioritete u pogledu energetske politike.

Crna Gora je u Poglavlju 15 imala jedno početno mjerilo za otvaranje pregovora, koje je ispunila nakon što je Vlada 23. IV 2015. usvojila Akcioni plan za sprovođenje Direktive o obaveznim strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata.

U okviru Poglavlja 15 definisane su sljedeće podoblasti:

- Električna energija
- Ugljovodonici
- Gas
- Obnovljivi izvori energije
- Energetska efikasnost
- Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Pregovaračko poglavlje 15– Energetika otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji održanoj 21. XII 2015. Crna Gora je tražila prelazno razdoblje za sprovođenje **Direktive 2009/119/EZ** koja nameće obavezu državam članicama da održavaju minimalne rezerve nafte i/ili naftnih derivata. Energetska zajednica je Odlukom Savjeta ministara br. 2008/03 obavezala članice Energetske zajednice da primjenjuju odredbe EU koje se odnose i na pitanje nafte i/ili naftnih derivata, dok je članom 1 Odluke Savjeta ministara Energetske zajednice br. 2012/03 proklamovano da strane ugovornice Energetske zajednice implementiraju Direktivu **2009/119/EZ do 1. I 2023.**

1.1. IZAZOVI PREPOZNATI U PROCESU USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA S PRAVNOM TEKOVINOM EU

Imajući u vidu finansijsku zahtjevnost Direktive 2009/119/EZ o strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata, Crnu Goru očekuju izazovi za potpuno sprovođenje ove direktive. Neophodno je u što skorijem roku utvrditi pravni okvir, tj. **Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju**, kojim će biti implementirana Direktiva 2009/119/EZ. Biće veoma teško do 1. januara 2023. ispuniti pravno obavezujuće održavanje zaliha koje odgovaraju količini od 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza ili od 61 dana prosječne dnevne domaće potrošnje, zavisno od toga koja je količina veća.

Određeni izazovi su prepoznati prilikom izrade **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici** („Sl. list CG“, broj 82/20). Zakon o energetici („Sl. list CG“, br. 5/16, 51/17 i 82/20) je potpuno usklađen sa Direktivom 2009/72 o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije, dok je djelimično usklađen s Direktivom 2009/73 o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa, kao i Regulativom 2018/1999 o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime. Izmjene i dopune Zakona o energetici, pored ostalog, odnose se na: dugoročno planiranje energetskog razvoja kroz izradu integrisanih nacionalnih energetskih i klimatskih planova; postupak priključenja objekta korisnika na prenosni ili distributivni sistem električne energije i izgradnju infrastrukture koja je potrebna za priključenje objekta; proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije za sopstvene potrebe i razmjenu električne energije na mjestu konekcije; izdavanje i korišćenje garancija porijekla za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora ili visokoefikasne kogeneracije; strukturu i funkcionisanje tržišta električne energije.

Nadalje, da bi se energetske tržište Crne Gore integrisalo sa energetske tržištem zemalja regiona i EU i da bi se ostvario napredak u dijelu kreiranja funkcionalnog dan- unaprijed tržišta i povezivanja sa susjednim tržištima, uključujući Italiju, potrebno je postići usklađenost **Zakona o PDV-u sa direktivom EU o PDV-u u dijelu koji utiče na tržište električne energije**. Važeći Zakon o PDV-u predstavlja potencijalnu barijeru u poslovanju crnogorskih elektroenergetskih preduzeća, što znači da se trenutnim tretmanom kompanije podstiču da svoje mjesto poslovanja izmjestite iz Crne Gore, **čime bi država bila uskraćena za značajan iznos finansijskih sredstava koji bi trebalo da se prihoduje po osnovu naplate PDV-a**.

Nadalje, potrebno je u što kraćem roku, donijeti **Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti**, te obezbijediti uslove za izradu i donošenje planiranih podzakonskih akata na osnovu pomenutog Zakona. Naime, u okviru novog zakonskog rješenja, kojim se prenosi 11 direktiva, 1 odluka i jedna uredba Evropske komisije, dato je 112 pravnih osnova za donošenje podzakonskih akata i dokumenata koji iz istog proističu. Za punu implementaciju ovog propisa i pratećih podzakonskih akata u ovoj oblasti potrebno je osnažiti kapacitete MEPPU, AZŽS, UIP i MUP, odnosno izvršiti nova zapošljavanja potrebnih službenika i kontinuirano vršiti obučavanje službenika posredstvom saradnje sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju i Evropskom komisijom.

Polazeći od činjenice da je za stanovništvo od izuzetnog značaja urediti odgovornost za nastalu nuklearnu štetu prouzrokovanu nuklearnim udesom u vezi sa nuklearnim materijalom, kao i udesom u nuklearnom postrojenju gdje god da se nalazi, a da posljedice negativno utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu na teritoriji Crne Gore, u okviru ovog zakona date su osnovne smjernice, posebno kod izdavanja određenih licenci i odobrenja, da se na poseban podračun Budžeta (nuklearni račun) uplate finansijska sredstva u slučaju pokrića eventualne nuklearne štete koja može nastati tokom sprovođenja aktivnosti za koje se izdaju licence i/ili odobrenja u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje odgovornost za nuklearnu štetu. Detaljno definisanje ove oblasti urediće se **posebnim zakonom, koji treba da uredi odgovornost za nuklearnu štetu** i reflektuje obaveze Crne Gore iz potvrđenih međunarodno-pravnih instrumenata o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu. Osim navedenog, u što kraćem roku, a najkasnije do kraja 2022. godine, potrebno je pristupiti EURDEP platformi Evropske unije za razmjenu radioloških podataka.

U Izvještaju EK o Crnoj Gori za 2021¹. u okviru poglavlja 15, posebno je istaknuto sljedeće:

Crna Gora je dostigla **dobar nivo spremnosti** u ovoj oblasti. U izvještajnom periodu ostvaren je **ograničen napredak** sa izmjenama i dopunama Zakona o energetici, kojim su uklonjene pravne prepreke u cilju uspostavljanja dan-unaprijed tržišta električne energije. Prošlogodišnje preporuke nijesu adresirane. Dalji napredak u ovom poglavlju zavisi od usvajanja i implementacije mnogih pravnih inicijativa koje su na čekanju.

U predstojećoj godini Crna Gora naročito treba da:

- kreira funkcionalno dan unaprijed tržište ili se priključi takvom tržištu i udruži se sa susjednim tržištima, uključujući Italiju;
- pređe na šeme podrške koje se temelje na tržištu kada je riječ o proizvodnji energije iz obnovljivih izvora i uskladi postupke za izdavanje dozvola i ostvarivanje konekcija;
- usvoji Zakon o sigurnosti snabdijevanja naftim derivatima i osnuje tijelo za obavezne rezerve nafte.

2. ZAVRŠNA MJERILA

U okviru ovog poglavlja je postignut visok stepen usklađenosti s EU propisima, a Crna Gora aktivno radi na ispunjenju završnih mjerila. Crna Gora u okviru ovog poglavlja ima definisana tri završna mjerila, i to:

1. **Crna Gora da završi zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom o obaveznim naftnim rezervama, uspostavi administrativnu strukturu za upravljanje naftnim rezervama i započne s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom**

Crna Gora je dobila jedno početno mjerilo za otvaranje pregovora u ovom poglavlju: *Predstavljanje detaljnog akcionog plana za usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU koja se odnosi na obavezne 90-dnevne rezerve nafte i/ili naftnih derivata, uspostavljanje centralnog tijela za obavezne rezerve*

¹Objavljen 19. X 2021. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/montenegro-report-2021_en

naftne i unapređenje skladišnih kapaciteta. Crna Gora je ispunila početno mjerilo **23. IV 2015.** usvajanjem Akcionog plana za sprovođenje Direktive o obaveznim strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata. Za potrebe izrade Akcionog plana urađena je analiza različitih mogućih modela, njihove primjenjivosti u Crnoj Gori, kao i uticaja na maloprodajnu cijenu naftnih derivata.

Imajući u vidu da Akcioni plan o obaveznim strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata još uvijek nije počeo da se sprovodi, neophodno je donijeti novi plan koji će dati jasan pravac za implementaciju Direktive 2009/119/EZ do 2023. godine.

U cilju ispunjenja prvog završnog mjerila, ocjenjivaće se : 1. zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom, 2. uspostavljanje tijela za upravljanje rezervama nafte i/ili naftnim derivatima i 3. obezbjeđivanje rezervi nafte i/ili naftnih derivata. U dijelu zakonodavnog usklađivanja potrebno je donijeti **Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju**, koji se godinama odlaže zbog socijalnih implikacija u njegovoj primjeni. Nacrt predmetnog zakona je finalizovan i pregledan od strane Sekretarijata Energetske zajednice tokom drugog kvartala 2016. godine. Takođe, procijenjeno je da su za sprovođenje ovog zakona potrebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 200.000 eura i to u vremenskom periodu do 12 mjeseci od donošenja Zakona. Bilo je planirano da se ova finansijska sredstva iskoriste za osnivanje i početak rada Agencije za strateške rezerve naftnih derivata Crne Gore, do uvođenja naknade za formiranje, skladištenje i obnavljanje strateških rezervi.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za ugljovodonike, koji je Vlada Crne Gore utvrdila 8. jula 2021. godine, predviđeno je da se u Odjeljenju za formiranje i praćenje strateških rezervi naftnih derivata, pored ostalog, obavljaju i poslovi koji se odnose na formiranje i upravljanje strateškim rezervama naftnih derivata. Očekuje se da predmetni Predlog zakona bude utvrđen u II kvartalu 2022, kako bi se što prije započelo s formiranjem strateških rezervi naftnih derivata.

2. Crna Gora da se uskladi s pravnom tekovinom o unu trašnjem energetskom tržištu, uključujući razdvajanje svih energetskih subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom

U cilju ispunjenja drugog završnog mjerila izvršeno je pravno i funkcionalno razdvajanje operatora distributivnog sistema od kompanije Elektroprivreda Crne Gore AD, u junu 2016, osnivanjem Društva s ograničenom odgovornošću Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica (CEDIS). Takođe, dana 24. IV 2018. završen je postupak sertifikacije Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD (CGES) kao operatora prenosnog sistema donošenjem Odluke o sertifikaciji Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD („Sl. list CG“, broj 30/18), od strane Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Radi usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije o unutrašnjem energetskom tržištu, donijet je **Zakon o energetici** („Sl. list CG“, br. 5/16, 51/17 i 82/20), u koji su transponovane ključne odredbe direktive Trećeg energetskog paketa. Takođe, donijet je i **Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa** („Sl. list CG“, broj 42/16), u koji su transponovane regulative Trećeg energetskog paketa, kao i veći broj podzakonskih akata. Osim toga, donijeta je **Uredba o uslovima za priključenje postrojenja potrošača na**

prenosni sistem električne energije („Sl. List CG“, broj 28/19) u koju je transponovana Regulatorna 2016/1388 i **Uredba o uslovima za priključenje na mrežu sistema za prenos jednosmjerne struje visokog napona i jednosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka** („Sl. List CG“, broj 28/19) u koju je transponovana Regulatorna 2016/1447, kao i **Uredba o uslovima za priključenje proizvođača električne energije na prenosnu i distributivnu mrežu** („Sl. List CG“, broj 43/19) u koju je transponovana Regulatorna 2016/631.

Nadalje, u cilju ispunjenja ovog mjerila, Vlada je 30. jula 2021. utvrdila **Predlog zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa, koji je** potpuno usklađen s Regulatornom (EU) br. 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT). Nadzor nad veleprodajnim tržištem energije treba da doprinese i efikasnom povezivanju energetske tržišta susjednih zemalja.

U cilju usklađivanja sa novim energetske paketima (Clean Energy Package I i Clean Energy Package II), potrebno je u narednom periodu donijeti **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici, Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije**, kao i **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa**.

Takođe, u dijelu drugog završnog mjerila potrebno je donijeti i sledeće podzakonske akte:

- Uredbu o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije i upravljanje zagušenjima;
- Uredbu o smjernicama za dugoročnu dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije;
- Uredbu o utvrđivanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka u prenosnim sistemima gasa;
- Uredbu o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa i upravljanje zagušenjima;
- Uredbu o kriterijumima za određivanje sirovina s visokim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta za koje je zabilježeno znatno širenje proizvodnog područja na zemljišta s velikim zalihama ugljenika i kriterijumima za sertifikovanje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase sa niskim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta.

3. Crna Gora da se uskladi s pravnom tekovinom o energetskej efikasnosti.

Crna Gora je postigla relativno visok nivo transpozicije direktiva za energetske efikasnost i dodatni napori se moraju uložiti u njihovoj implementaciji. Donošenjem **Zakona o efikasnom korišćenju eneregije** („Sl. list CG“, br. 57/14 i 25/19) i 55 podzakonskih akata do kraja 2020. Crna Gora se uskladila sa Direktivom 2012/27/EU, Direktivom 2010/31/EU, kao i Direktivom 2009/125/EZ. Nadalje, u cilju unaprijeđenja određenih zakonskih rješenja potrebnih za implementaciju sertifikovanja energetske karakteristika zgrada i uvažavanja odredbi nove regulatorne za energetske označavanje proizvoda (uvođenje nove oznake za proizvode), utvrđen

je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, na sjednici Vlade 1. XII 2021.**

Pored toga, u cilju daljeg usklađivanja i ispunjavanja obaveza iz ovog završnog mjerila, planirano je donošenje podzakonskih akata kojim se uvode zahtjevi eko dizajna i uređuje označavanje energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije. Za naredni dvogodišnji period je planirano donošenje 8 novih propisa, a na osnovu odgovarajućih regulativa Evropske unije i to:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obaveznom označavanju energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim energetske zahtjevima zgrada,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sertifikovanju energetske karakteristika zgrada;
- Pravilnik o zahtjevima eko dizajna servera i proizvoda za skladištenje podataka;
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti električnih sijalica;
- Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za sijalice;
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti uređaja za lokalno zagrijavanje prostora, i
- Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti kotlova na kruta goriva i kompleta koji uključuju dodatne grijače, regulatore temperature i solarne uređaje.

B) PREOSTALI KLJUČNI KORACI U 2022-2023. GODINI

TABELA

	Noseća institucija	Institucije partneri	Rok	Finansijska procjena i izvor finansiranja
Strateški dokument	MKI - Nacionalni energetske i klimatske plan		III kvartal 2024	Vlada Savezne Republike Njemačke preko GIZ-a (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH)
Zakoni	MKI-Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju		II kvartal 2022	Iz budžeta

	<p>MFSS-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u</p>	MKI	III kvartal 2022	Iz budžeta
	<p>MKI –Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju</p>		II kvartal 2022	Iz budžeta
	<p>MKI– Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici</p>		IV kvartal 2022.	Iz budžeta
	<p>MKI-Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije</p>		IV kvartal 2022.	Iz budžeta
	<p>MKI – Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa</p>		IV kvartal 2023	Iz budžeta

	MEPPU – Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti		IV kvartal 2022.	Iz budžeta
Administrativni kapaciteti: 1. Zapošljavanja 2. Obuke	MEPPU – Direktorat za ekologiju, Direkcija za vazduh, vodu i zemljište Potrebni kadar 2 službenika (1 fizičar, 1 elektro- inženjer ili služebnik tehničkog smjera u nemogućnosti zaposlenja elektro- inženjera) AZŽS Odjeljenje zaradiološku i nuklearnu sigurnost i zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja Potrebni kadar – 5 službenika (2 fizičara, 2 elektro- inženjera ili 2 službenika tehničkog	MFSS	Od II 2022 do IV 2023	Iz budžeta

	<p>smjera u nemogućnosti zaposlenja elektroinženjera, 1 informatičar)</p> <p>UIP</p> <p>Ekološka inspekcija, inspektori za zaštitu od jonizujućih i nejonizujućih zračenja Potrebni kadar – 3 službenika (1 fizičar, 2 elektro inženjera ili 2 službenika tehničkog smjera u nemogućnosti zaposlenja elektroinženjera)</p> <p>MUP</p> <p>Direktorat za zaštitu i spašavanje, Odsjek za upravljanje prirodnim katastrofama i tehničko-tehnološkim rizicima</p> <p>Potrebni kadar 1 službenik (1 fizičar)</p> <p>Sve obukeza postojeće i nove službenike u ovoj oblasti potrebno je kontinuirano obučavati od strane IAEA (odlasci na radionice/trening kurseve/sastanke koje organizuje IAEA) i EK</p>			
--	---	--	--	--

Potrebna infrastruktura – Formiranje tijela za strateške rezerve naftnih derivata	MKI	MFSS	Iz budžeta
--	-----	------	------------

C) PRAKSA DRŽAVE ČLANICE EU

Podrška država članica je od velikog značaja za realizaciju obaveza u okviru pregovaračkog poglavlja 15, a u prvom redu Hrvatske, s obzirom na sličnosti u sistemima. Takođe, značajno bi bilo i iskustvo Slovenije i Italije, kao i Češke. Sve zemlje **5. proširenja, Rumunija i Bugarska, kao i Hrvatska** su zatražile prelazno razdoblje za usklađivanje s Direktivom EU o obaveznim strateškim rezervama nafte.

3. POZICIJA POGLAVLJA UNUTAR TEMATSKOG KLASTERA

Poglavlje 15 – Energetika se nalazi u okviru klastera **Zelena agenda i održiva povezanost**.

Osnovni cilj energetske politike EU je konkurentnost, pa je zbog toga potrebno u potpunosti uskladiti ovu oblast s pravnom tekovinom iz **poglavlja 8–Konkurencija** koje se nalazi u okviru **Klastera 2- Unutrašnje tržište**. Imajući u vidu da su energetske projekti predmet pravne tekovine i poglavlja **21–Trans-evropske mreže**, identifikovana je i konkretna međupovezanost sa navedenim poglavljem. Takođe, **poglavlje 27 - Zaštita životne sredine i klimatske promjene** – je povezano s poglavljem energetike u dijelu klimatskih promjena tj. osnovnih ciljeva energetske politike koji podrazumijevaju smanjenje emisije CO₂, povećanje udjela obnovljivih izvora energije i povećanje energetske efikasnosti. Imajući u vidu obaveze u oblasti integrisanja energetskog tržišta Crne Gore sa energetskim tržištima zemalja regiona i EU i usklađivanja s pravnom tekovinom EU o PDV-u u dijelu koji utiče na tržište električne energije, postoji međupovezanost sa poglavljem **16 – Porezi** a koje se nalazi u okviru **Klastera 3 – Konkurentnost i inkluzivni rast**.

U kontekstu mjera rane integracije, Crna Gora je zainteresovana, da kao najozbiljniji kandidat za ulazak u EU u oblasti energetike, prati aktivnosti u svojstvu posmatrača u sledećim tijelima Unije:

Šefovi evropskih radioloških službi, nadležni organi - HERCA (Heads of European Radiological protection Competent Authorities);

Grupa eksperata - Group of Expert, under article 31 of EURATOM TREATY;

Grupa evropskih regulatora za nuklearnu sigurnost - European Nuclear Safety Regulators Group (ENSREG);

Evropski forum nuklearne enrgije - The European Nuclear Energy Forum (ENEF);

Evropski zajednički program za upravljanje radioaktivnim otpadom - EURAD, European Joint Programme on Radioactive Waste Management (eventualno da učestvujemo u projektima);

Upravljanje radioaktivnim otpadom prije odlaganja - PREDIS, PRE-DISposal management of radioactive waste (eventualno da učestvujemo u projektima);

Instrument za saradnju u nuklearnoj bezbjednosti - Instrument for Nuclear Safety Cooperation- INSC (eventualno da učestvujemo u projektima).

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

Radna grupa za vođenje
pregovora u poglavlju 15
Energetika

Dobijanjem statusa posmatrača – mogućnost praćenja sastanaka, institucije Crne Gore bi se na vrijeme upoznale s načinom rada i funkcionisanjem navedenih tijela a samim tim i pružile veći doprinos kada jednog dana Crna Gora postane članica EU.